

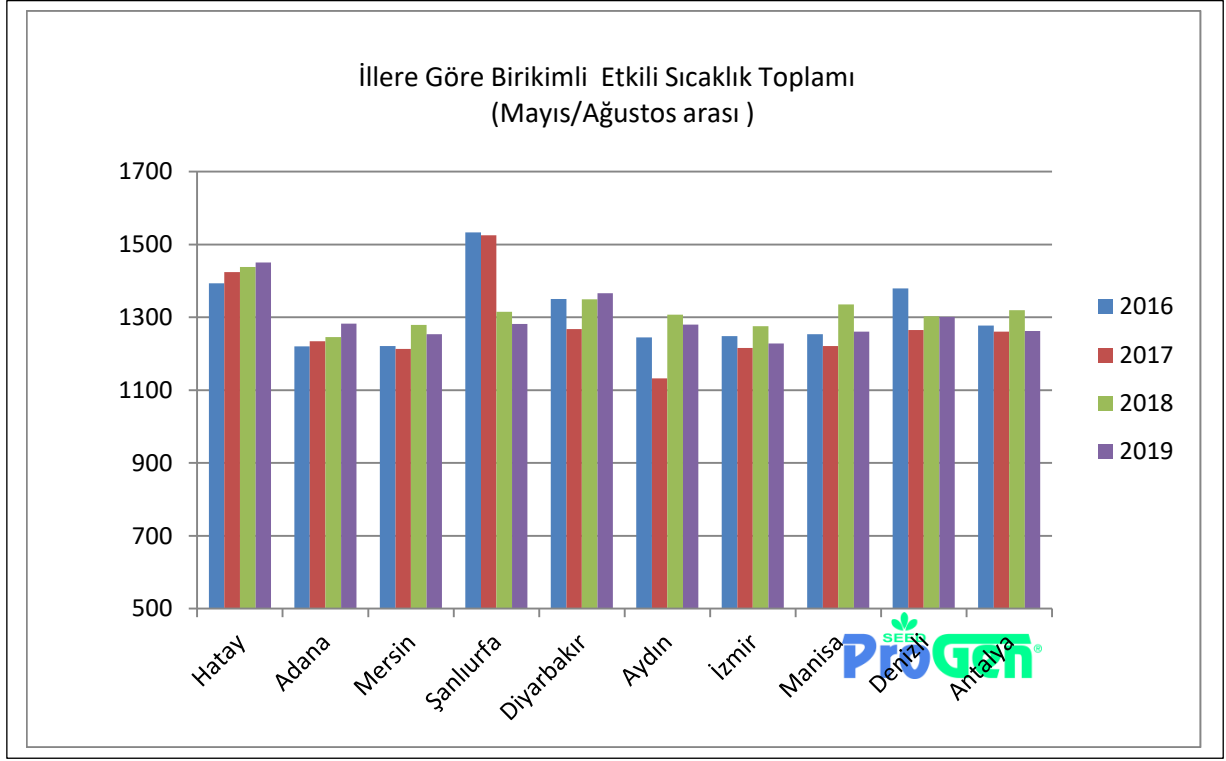
2019 YILINDA PAMUK VERİMLERİNDE GÖRÜLEN DÜŞÜŞ VE DESTEKLEME PRİMİYLE İLGİLİ GÖRÜŞ

PROGEN Tohum olarak pamuk yetiştirilen tüm bölgelerimizde düzenli gözlemler ve ortaya çıkan hasat sonuçlarından anlaşıldığı üzere Ege Bölgesi dışındaki Çukurova, Hatay, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tüm çeşitlerde ciddi verim düşüşleri söz konusudur. Üreticinin 500-600 kg/da beklentisi içerisinde olduğu tarlasından 250-300 kg/da civarında verimler elde edilmektedir. Üretim maliyetlerinin önemli düzeyde artmış olduğu 2019 sezonunda, kütlü fiyatlarının düşük seyretmesi ve bunlara ilave olarak verimlerin de çok düşük gelmesi pamuk üreticisinin ciddi anlamda zarar etmesine neden olacaktır.

Verimlerin bu denli düşük çıkmasında;

- Ekim sezonunda yoğun yağışlara bağlı olarak ekim tarihlerinin gecikmesi;
- Üreticilerin bir an önce ekim yapma telaşına bağlı olarak nem düzeyi yüksek topraklara ekim yapılması ve bu durumun hastalık etmenlerinin şiddetinin artmasına neden olması;
- Yağışlar nedeniyle oluşan bu olumsuzlukların bitkiyi strese sokması;
- Gündüz ve gece sıcaklık farklarının Şanlıurfa, Diyarbakır gibi bazı illerde yüksek seyretmesi;
- Hemen tüm bölgelerde koza oluşturma dönemi başlangıcından itibaren Pamuk yaprak biti epidemisinin oluşması;
- Epidemi düzeyinde yaygınlık gösteren Pamuk yaprak bitinin emgi ve fumajin zararına bağlı olarak bitkilerin zayıflaması, kozaların yukarıda oluşması, kozaların küçük kalması ve çitirik açması, koza ağırlıklarının düşmesi;
- Erken yaşlanma. Özellikle erken yakalanan çeşitlerde daha etkili olan erken yaşlanma sonucunda yaprakta yeşil alan yani klorofil içeriği düşmekte dolayısı ile fotosentez ürünü azalmakta ve kozalara yeteri kadar fotosentez ürünü karbonhidratlar gitmemektedir. Bunun sonucu olarak, kozalar hafif çekmekte, çiğitler yeterince olgunlaşmamakta ve özellikle micronerlerde incelleme ve diğer parametrelerde azalmalar olmaktadır. Yapılan analizlerde mikroneler değerlerinin önceki yıllara göre ince gelmesi bunu doğrulamaktadır. Bu durumdan bazı çeşitler daha fazla etkilenmektedir. Toprağı yaş işleme, yaşa ekim bu durumu tetiklemektedir.
- Tüm sayılan bu faktörlerle beraber yoğun ilaçlamaların da etkisiyle bitkinin stres faktörleriyle birlikte gelişmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.
- Sözü edilen bölgelerde tarımı yapılan çeşitlerin genel olarak 115-120 günde ilk kozalarının açılması, 140-150 günde hasada gelmesi beklenirken, 125-130 günlük pamukların hasat edilmesi pamuğun doğal olarak olgunlaştığı için değil, erken yaşlanmaya bağlı olarak açtığını göstermektedir.

Bu konuda Şanlıurfa ilini örnek vermekte yarar var. Bilindiği gibi, pamuğun gelişimini tamamlaması için belli bir sıcaklık toplamına gereksinim vardır ve bu değer Etkili Sıcaklık Toplamı olarak nitelenmektedir. Progen Tohum olarak en fazla pamuk yetiştirilen 10 ile ait ekimden ağustos ayı sonuna kadarki son 4 yıla ait etkili sıcaklık toplamları aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafikte de görüldüğü gibi, Şanlıurfa ilinde 2019 yılı etkili sıcaklık toplamı ağustos ayı sonu itibariyle önceki yıllara oranla oldukça düşük gerçekleşmiştir. Bu sonuç, 2019 yılında önceki yıllara oranla Şanlıurfa ilinde pamuk hasadının daha geç başlayacağı gerektiği anlamına gelmektedir. Ancak aksine bu ilde hasatlar 2019 yılında daha erken başlamış ve tüm çeşitlerde sözü edilen verim düşüklükleri gerçekleşmektedir. Çünkü sözü edilen faktörlere bağlı olarak bitkinin erken yaşlanması ve açımında stres koşulları etkili olmaktadır.

Progen Tohum olarak 2019 sezonu için yaptığımız maliyet analiz çalışmasında, bölgelere göre değişmekle birlikte, pamuğun üretim maliyeti TARLA KİRASI HARIÇ 1250 TL'nin üzerindedir. 450 kg/da verim düzeyine göre tarla kirası dahil kg kütlü maliyeti 4.21 TL/kg civarındadır. Tüm bölgelerde yaptığımız gözlem ve sayımlara göre Ege Bölgesi dışındaki bölgelerde pamuk veriminin 400 kg/da düzeyine bile ulaşması mümkün görülmemektedir. Ortalama verimin 400 kg/da olacağı varsayılsa bile, kütlü maliyeti 4.57 TL/kg olacaktır. Bu günkü ürün satış fiyatlarının 3.2 TL/kg olduğu düşünülürse, desteklemeyle birlikte çiftçinin eline geçecek tutar 4.0 TL/kg olacaktır. Bu durumda yapılacak ve bu günlerde belirlenecek DESTEKLEME primi miktarı pamuk tarımının sürdürülebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır.

Özetlemek gerekirse;

- 2019 yılında ekim döneminden itibaren yaşanan stres faktörleri bitkileri strese sokmuş, bitkilerde erken yaşlanmalar ortaya çıkmış ve sezonun da etkisiyle beklenmedik düzeyde verim azalmaları gerçekleşmektedir.
- 2019 sezonunda girdi maliyetlerinde görülen ciddi yükselişlerin karşısında, gerçekleşen satış fiyatlarına ek olarak ciddi verim düşüklüğü pamuk üreticilerini zor durumda bırakacak ve pamuk tarımının sürdürülebilirliğini olumsuz etkileyecektir.